

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Šanci a soudců JUDr. Ing. Viery Horčicové a Mgr. Milana Procházky v právní věci žalobce: **Nejvyšší státní zástupce**, Jezuitská č. 4, 660 55 Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad kraje Vysočina, odbor lesního a vodního hospodářství a zemědělství**, Palackého 53, 587 33 Jihlava, o přezkoumání rozhodnutí správního orgánu,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 16.11.2001, č.j. Zem-946/01,981/01/Les-Ja/Př., **se zrušuje** pro vady řízení a věc se vrací k dalšímu řízení žalovanému.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í

Shora uvedeným rozhodnutím žalovaného bylo k odvolání M M změněno odvoláním napadené rozhodnutí Okresního úřadu Žďár nad Sázavou, referátu životního prostředí, oddělení lesního hospodářství a zemědělství, ze dne 28.8.2001, č.j. zem. 1794/01 Hl, o uložení opatření podle ust. § 51 odst. 1 zák. č. 289/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen ZL), tak, že

- ve výroku rozhodnutí v textu uvedeném pod oddílem I. se ve druhém odstavci označeném bodem 1) vypouští část textu, která zní: „dřevěnou kůlnu, dřevěný záchod a oplocení včetně dřevěných sloupků, a to vše“ (druhý řádek uvedeného odstavce)
- termín do 15.9.2001 stanovený v uvedeném odstavci 1) se nahrazuje termínem do 31.12.2001.

Ostatní části výroku odvoláním napadeného rozhodnutí zůstaly v platnosti a odvolání bylo zamítnuto.

Z odůvodnění rozhodnutí zejména vyplývá, že na základě místního šetření bylo zjištěno, že na lesním pozemku v k.ú. ve vlastnictví M M je umístěna dřevěná maringotka o rozměrech 7 x 2,5 m bez základu s pultovou střechou. Správní orgán prvního stupně uložil na základě ust. § 51 odst. 1 ZL M M odstranění zmíněné maringotky s tím, že se jedná o porušení ust. § 15 a násl. ZL, neboť umísťovat stavby na lesním pozemku lze jen na základě rozhodnutí o trvalém či dočasném odnětí pozemku plnění funkcí lesa. Umístění a obývání maringotky v lesním prostoru je stav, který je v rozporu s ust. § 13 odst. 1 ZL. Podle žalovaného v případě umístění maringotky nejde o stavbu či zařízení ve smyslu stavebního zákona. Jedná se o mobilní zařízení, jehož umístěním na lesním pozemku dochází k jinému využití pozemku a k omezení jeho plnění funkcí lesa. Ani vlastník lesa není bez dalšího oprávněn přechodně uvolňovat lesní pozemky umístěním uvedeného zařízení pro jiné využití se zdůvodněním, že zajišťuje ochranu a hospodaření v lese. Zjištěný stav je tedy nepochybně v rozporu s ust. § 13 odst. 1 ZL. Námitku odvolatelky, že maringotka nebrání řádné funkci lesa, neboť je postavena v místě, kde již po mnoho let není žádný lesní porost a po této části lesa teče potůček, který zamokřuje okolí, přičemž vysázené lesní stromky na této ploše v zimním období uhynou, neshledal žalovaný důvodnou. Pod pojmem funkce lesa nutno rozumět veškeré přínosy podmíněné existencí lesa, tedy nejen produkční ale i mimoprodukční funkce, k nimž náleží i funkce půdoochranná, kulturní, ale i přínos lesa jakožto existence přirozeného prostředí pro volně žijící živočichy a rostoucí rostliny a jejich společenstva a další funkce. Umístění maringotky navíc dlouhodobějšího charakteru, jak vyplývá z předloženého materiálu, je nepochybně zásahem do tohoto přirozeného prostředí i narušením půdoochranné a kulturní funkce lesa. Pod pojmem hospodaření v lese nutno chápat nejen ochranu produkčních funkcí lesa, tj. čištění lesa a další činnosti uváděné odvolatelkou, ale ochranu i ostatních funkcí mimoprodukčních tedy ochranu lesního ekosystému jako celku. Akceptovat lze využívání lesa jen takovým způsobem, který nyní i v budoucnu zajistí zachování schopnosti lesa plnit všechny jeho funkce, tj. nejen funkce hospodářské, ale i ekologické, společenské a další. Posouzení, zda jsou dodržena zákonem stanovená kritéria při výjimečném využití pozemků určených k plnění funkcí lesa k jiným účelům, náleží orgánu státní správy lesů při rozhodování o výjimce, který též stanoví podmínky případného využití pozemků určených k plnění funkcí lesa k jiným účelům.

V žalobě podané podle ust. § 66 odst. 2 s.ř.s. jsou uváděny zejména následující skutečnosti.

Rozhodnutím o odstranění dřevěné maringotky v termínu do 31.12.2001 bylo nezákonně přímo zkráceno vlastnické právo M M náležející jí k lesnímu pozemku, tedy právo garantované Listinou základních práv a základních svobod, jakož i Dodatkovým protokolem č. 1 k úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. V tom je shledáván závažný veřejný zájem k podání žaloby podle ust. § 66 odst. 2 s.ř.s.

Napadené rozhodnutí je založeno na prosazení zákonného omezení vlastnického práva M M, a to práva pokojně užívat majetek. Tímto rozhodnutím bylo zasaženo vlastnické právo proto, že umístěním maringotky v jejím lese nedošlo k prokázanému poškození přírody ani přírodního prostředí nad míru stanovenou zákonem (čl. 11 odst. 3 Listiny). Z judikatury Evropského soudu a Evropské komise pro lidská práva vyplývá, že při posuzování zákonem stanovené míry omezení či zásahu je nezbytné vycházet ze zásady, podle níž musí být zachována určitá rovnováha mezi požadavky obecného zájmu a požadavky na ochranu základních práv jednotlivce. Této rovnováhy by nebylo dosaženo, kdyby zainteresovaná osoba musela nést individuální a nepřiměřené břemeno. Vždy musí být tedy zachován rozumný vztah proporcionality mezi použitými prostředky a sledovaným účelem,

mezi požadavky obecného zájmu a zájmy jednotlivce. Zda v daném případě byla zachována zákonem stanovená míra omezení vlastnického práva a zda byl dán rozumný vztah proporcionality mezi použitými prostředky a sledovaným účelem, je možné zjistit po posouzení dodržení postupu podle ZL, který upravuje rozsah tohoto omezení i ve vztahu k vlastníkům lesa.

Z provedeného dokazování vyplynulo, že M M získala předmětný lesní pozemek v restituci s již v délce asi 5 m vybudovaným oplocením a vyústěním trativodu na tento pozemek. Dřevěná maringotka je umístěna v místě, kde není žádný lesní porost. Povrchová voda z nedalekého potoka zamokřuje okolí, tedy i uvedený pozemek. Lesní stromky vysázené na předmětné ploše v zimním období hynou. Za této situace je napadené rozhodnutí svojí podstatou omezením vlastnického práva způsobem nepředpokládaným zákonem. Správní orgány v rozporu s ust. § 47 odst. 3 zák. č. 71/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen spr.ř.), nekonkretizovaly, jakým způsobem maringotka na kolech, umístěná na zamokřeném pozemku (s poblíž vyvedeným trativodem) bez lesního porostu, narušuje funkce lesa, zejména pak půdoochrannou a kulturní. Žalovaný měl především zvážit, zda nastalý stav svou povahou a neprokázanými důsledky na funkci lesa vůbec mohl odůvodnit vznik takového zájmu na odstranění maringotky, který by převážil nad důvody, jež vedly M M k umístění maringotky. Za popsaného stavu může M M důsledky rozhodnutí správních orgánů opodstatněně pocítovat jako šikanózní způsobující újmu na jejich právech. Je vážná pochybnost o tom, zda umístěním maringotky na kolech v lese objektivně mohlo dojít k odnětí nebo omezení využívání pozemku pro plnění funkcí lesa. Nebylo prokázáno, že by došlo k jeho využití k jiným účelům, ale naopak, podle tvrzení vlastnice pozemku, jež správní orgány nevyvrátily, šlo o její opatření vytvářející podmínky pro zabezpečení ochrany funkce lesa, jakož i plnění povinností vlastníka lese podle ust. § 31 odst. 1, § 32 odst. 1, 33 ZL.

Podle žalobce je na místě posuzovat vztah mezi zákazem ve smyslu ust. § 13 odst. 1 ZL a výčtem zákazů podle ust. § 20 odst. 1 ZL tak, že tento výčet je konkretizací obecného zákazu stanoveného v § 13 odst. 1 ZL. Jestliže tedy § 20 odst. 4 ZL stanoví, že vlastník lesa může povolit výjimku ze zákazů uvedených v odst. 1 písm. a) až k), tedy i ze zákazu stavět oplocení a jiné objekty nebo ze zákazu v lese jezdit a stát s motorovými vozidly, pak je zřejmé, že vlastník sám udělení výjimky pro tyto činnosti nepotřebuje. V případech stanovených ve speciálním ust. § 20 odst. 1 ZL se postupuje podle tohoto ustanovení a nikoliv podle obecného ust. § 13 odst. 1 zmíněného zákona. Jestliže vlastník nemá ze zákona zakázanou činnost spočívající např. ve stavění oplocení a jiných objektů, v jízdě a stání motorovými vozidly, pak tím spíše platí, že nemá ani zakázáno stání s maringotkou, která má v daném případě sloužit k ochraně lesa a dalšímu plnění povinností vlastníka (argumentum a fortiori).

Je tedy zřejmé, že nebylo prokázáno, že by přechodné umístění maringotky v lese vlastníci tohoto lesa představovalo překročení míry stanovené zákonem na ochranu proti poškozování přírodního prostředí.

Rozhodnutí žalovaného není tudíž v souladu s ust. § 3 odst. 1, 3, 4, § 34 odst. 5, § 46, § 47 odst. 3 ve spojení s § 59 odst. 1 spr.ř. a dále s čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, čl. 11 odst. 1 a 3 Listiny, § 13 odst. 1, § 20 odst. 4 a § 51 odst. 1 ZL.

Žalobce proto navrhuje, aby rozhodnutí žalovaného v části, kterou bylo potvrzeno rozhodnutí správního orgánu I. stupně, o nařízení M M odstranit z lesního pozemku dřevěnou maringotku a splnění nařízení bez zbytečného odkladu správnímu orgánu oznámit, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

Z písemného vyjádření žalovaného zejména vyplývá, že umístění maringotky jako zařízení sloužícího hospodaření v lese není účelným obhospodařováním pozemků podle § 13 odst. 1 ZL, proto vyžaduje rozhodnutí o výjimce tímto ustanovením předpokládané. Žádost se podává podle ust. § 16 odst. 1 ZL. V ust. § 15 odst. 3 ZL je konkretizováno, co lze umístit na pozemcích určených k plnění funkcí lesa bez odnětí. Ust. § 17 odst. 2 ZL stanovuje, ve kterých případech se nepředepisuje poplatek za odnětí. Žádné další odchylky od povinnosti stanovené v § 13 odst. 1 ZL lesní zákon nestanovuje ani pro vlastníka lesa ani pro další objekty, stavby a zařízení. I vlastník lesa je proto povinen požádat o rozhodnutí o výjimce, a to i pro zařízení sloužící hospodaření v lese. Důvodem uložení opatření odstranění maringotky bylo její umístění bez rozhodnutí o výjimce. Účelem opatření podle ust. § 51 odst. 1 ZL bylo dosažení zákonného stavu dle § 13 odst. 1 ZL. Narušení půdoochranné funkce lze spatřovat v nemožnosti hospodařit v místě umístění maringotky a jejím bezprostředním okolí. I na zamokřené lokalitě lze realizovat výsadbu stanoviště vhodných dřevin, která má dopad i na zlepšení či zachování vodního režimu půdy. Narušením kulturní funkce je v tomto případě narušení společenské a estetické funkce lesa. Zákazy uvedené v ust. § 20 odst. 1 ZL neobsahují výčet případů využívání pozemků určených k plnění funkcí lesa k jiným účelům a nejde ani o speciální ustanovení vůči ust. § 13 odst. 1 ZL. Opačný závěr by totiž znamenal, že by nebylo lze uplatňovat například ust. § 33 a § 32 odst. 7 ZL. Žalovaný navrhuje, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Z písemné repliky žalobce vyplývá mimo jiné, že žalovaný ignoruje povinnost, kterou ČR převzala na základě mezinárodní úmluvy, tj. chránit vlastnické právo. Žalovaný zcela pominul ust. § 20 odst. 4 ZL, o nějž se žaloba především opírá. Ze žádného ustanovení ZL nelze dovodit, že jeho část upravující hospodaření v lese suspenduje práva a povinnosti v části upravující obecné užívání lesa, což by vedlo k neaplikovatelnosti zákona jako celku. Bylo by absurdní, aby cizí motorové vozidlo mohlo být na lesním pozemku se souhlasem vlastníka umístěno, motorové vozidlo samotného vlastníka tohoto pozemku však nikoliv, protože by tím narušil hospodaření v lese. Vodní poměry v místě měly být řešeny systémem odvodnění, k jehož zabezpečení vlastníci pozemku vyzvala Správa chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy. Tato instituce na maringotku nereagovala. O narušení společenského a estetického poslání lesa jako narušení jeho kulturní funkce nelze s ohledem na místo, kde se maringotka nachází, vůbec uvažovat (na lesní pozemek je např. chataři vyveden bez dalšího trativod apod.). Jde o záměnu funkce lesa s hospodařením v lese, když žalovaný uvádí, že narušení půdoochranné funkce lze spatřovat v nemožnosti hospodařit v místě umístění maringotky. Jestliže je dáno oprávnění uložit vlastníku lesa opatření k odstranění nedostatků sledující splnění účelu zákona (§ 1 ZL), pak musí orgán státní správy lesů narušení funkce lesa prokazovat. Žalovaný nezhodnotil, zda umístění maringotky vlastníkem lesa na popsaném místě s neprokázanými důsledky na funkce lesa mohlo odůvodnit zájem na odstranění maringotky, který by převážil nad důvody, jež vedly M M k umístění maringotky.

Krajský soud v Brně přezkoumal v rozsahu žalobních bodů napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, a shledal následující porušení právních předpisů.

Nejprve, pokud jde o závažný veřejný zájem na podání předmětné žaloby (ust. § 66 odst. 2 s.ř.s.), shledal jej žalobce v tom, že v daném případě došlo ke zkrácení práva

náležícího do katalogu základních lidských práv a svobod. Tímto zájmem má tedy být uvedena společensky uznávaná hodnota (vlastnické právo), která podle názoru žalobce nebyla na úkor M M v režimu veřejného práva naplněna.

K tomu se poznamenává, že podle názoru soudu nutno považovat za spravedlivé, aby si každý svůj soukromý zájem, svá práva střežil sám a ochránil je podáním včasné správní žaloby. To znamená, aby u všech subjektů (§ 2 s.ř.s.) dotčených nezákonným rozhodnutím správního orgánu bylo postupováno podle stejného měřítka; tj. aby požívaly rovné ochrany svých práv včetně správním rozhodnutím zasaženého práva vlastnického. Nicméně úvaha ohledně shledání závažného veřejného zájmu na podání žaloby je zákonem vyhrazena nejvyššímu státnímu zástupci a správní soud ji nemůže přezkoumávat (Vopálka, Mikule, Šimůnková, Šolín. Správní řád soudní. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2004, strana 158, bod. 3).

Podle žalobní námítky měly správní orgány porušit ust. § 47 odst. 3 spr.ř., neboť nekonkretizovaly, jakým způsobem maringotka na kolech, umístěná na zamokřeném pozemku (s poblíž vyvedeným trativodem) bez lesního porostu, narušuje funkce lesa, zejména pak půdoochrannou a kulturní.

Tato námítka je důvodná.

Podle ust. § 51 odst. 1 ZL orgány státní správy lesů mimo jiné ukládají opatření k odstranění zjištěných nedostatků, popřípadě i opatření ke zlepšení stavu lesů a plnění jejich funkcí.

Podle žalovaného umístěním předmětné maringotky došlo k porušení ust. § 13 odst. 1 ZL a na tento nedostatek bylo nutno reagovat opatřením ve smyslu ust. § 51 odst. 1 ZL, tj. uložením povinnosti vlastníci lesa maringotku z lesního pozemku odstranit.

Z uvedeného je zřejmé, že porušení ust. § 13 odst. 1 ZL vzal žalovaný za rozhodnou okolnost pro uložení zmíněného opatření. Jestliže uložení opatření je podmíněno stavem, který je v rozporu s ust. § 13 odst. 1 ZL (zjištěný nedostatek), pak je z hlediska zákonnosti takového rozhodnutí (ust. § 32 odst. 1, § 46, § 47 odst. 3 spr.ř.) nezbytné řádně zjistit, konkretizovat a odůvodnit existenci zmíněného protiprávního stavu.

Rozhodnutí žalovaného požadavky vyplývající z uvedených ustanovení spr.ř. beze zbytku nenaplní. Jedná se přitom o vady řízení, které odůvodňují ve smyslu ust. § 76 odst. 1 písm. b), c) s.ř.s.zrušení napadeného rozhodnutí.

Správní orgán I. stupně v odůvodnění odvoláním napadeného rozhodnutí konstatuje, že dotčený pozemek byl degradován na odstavnou plochu pro obytný přívěs a jde tak nepochybně o omezení v plnění všech jeho přirozených funkcí lesa. Jaké obsahově konkrétní funkce lesa a v jaké konkrétní příčinné souvislosti s ohledem na místo, kde je maringotka odstavena, jsou omezeny, však již neuvedl. Žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí poukázal na to, že umístění maringotky navíc dlouhodobějšího charakteru je porušením mimoprodukčních funkcí lesa (§ 2 písm. b) ZL), k nimž náleží i funkce půdoochranná, kulturní, ale i přínos lesa jakožto existence přirozeného prostředí pro volně žijící živočichy a rostoucí rostliny a jejich společenstva a další funkce. Podle žalovaného jde tak nepochybně o

zásah do tohoto přirozeného prostředí i o narušení půdoochranné a kulturní funkce lesa. Tedy ani žalovaný s ohledem na místo odstavení maringotky nevycházel z doložení, z jakých konkrétně zjištěných skutkových okolností vyplývá, že v místě odstavení maringotky byla z hlediska možných nepříznivých následků narušena půdoochranná a kulturní funkce a poškozeno přirozené prostředí, a v čem toto narušení a poškození ve vztahu k věcnému obsahu zmíněných funkcí a přirozeného prostředí spočívalo. Tedy, zda relevantně došlo z hlediska plnění funkcí lesa k takovému zakázanému využití předmětné části pozemku (§ 13 odst. 1 ZL), které poškozuje přírodu nad míru stanovenou ZL, takže je na místě v souladu se zákonem (tj. adekvátně) zasáhnout a vlastnické právo omezit.

Pokud jde o žalobní tvrzení, že v daném případě ani nemohlo být porušeno ust. § 13 odst. 1 ZL, neshledal soud toto stanovisko opodstatněným.

Soud se neztotožňuje s názorem žalobce, že v daném případě lze použít ust. § 20 odst. 1 ZL jako ustanovení speciální, totiž ztotožnit za použití ust. § 20 odst. 4 ZL předmětné odstavení maringotky s povolenou činností podle ust. § 20 odst. 1 písm. g) ZL a ust. § 13 odst. 1 ZL posoudit v tomto ohledu jako ustanovení obecné. Je tomu tak podle názoru soudu proto, že dlouhodobé parkování maringotky na lesním pozemku není ježděním a stáním motorovým vozidlem v lese vlastníka v obvyklém smyslu (naplněním zamýšleného účelu ježdění, např. ve smyslu ust. § 2 písm. c) ZL), nýbrž využitím pozemku, které je na místě posuzovat v intencích ust. § 13 odst. 1 ZL. Nutno rovněž přihlídnout k tomu, že případné odůvodněné omezení využívání pozemků pro plnění funkcí lesa (například v souvislosti s plněním povinností při hospodaření v lese) je možné (k omezení vlastního práva nedochází) na základě příslušného rozhodnutí o výjimce (§ 13 odst. 1, § 15 a násl. ZL). Především v tomto řízení může vlastník zákonným způsobem uplatnit své zájmy z hlediska vlastnictví lesa, proporcionalitu mezi užitými prostředky a účelem, a z hlediska svých záměrů při hospodaření v lese.

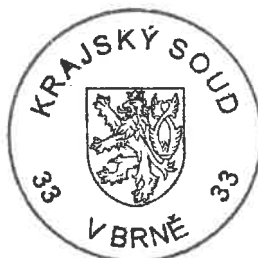
Jak výše odůvodněno, shledal soud, že v řízení došlo k relevantním procesním vadám, proto napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení žalovanému.

Žalobce dosáhl v řízení procesního úspěchu, nevznikly mu však nad rámec jeho běžné úřední činnosti náklady řízení a také je ani neuplatnil. Žalovaný ve věci úspěšný nebyl, proto právo na náhradu nákladů řízení nemá (§ 60 odst. 1 s.ř.s.). Vzhledem k uvedenému nepřiznal soud náhradu nákladů řízení žádnému z účastníků.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí, které nabývá právní moci dnem doručení, lze podat opravný prostředek (kasační stížnost podle ust. § 102 a násl. s.ř.s.) do dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně prostřednictvím Krajského soudu v Brně. Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 a § 106 odst. 2, 4 s.ř.s.).

V Brně dne 15.9.2005

Za správnost vyhotovení:
Eva Drlová

JUDr. Jan Šanca, v.r.
předseda senátu